

บทที่ 1

บทนำ

ว่านสี่ทิศเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว อยู่ในวงศ์ Amaryllidaceae ได้มีการนำว่านสี่ทิศเข้ามาปลูกเลี้ยงในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้วทั้งชนิดดอกเล็กและดอกใหญ่ เป็นพืชที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของไทยได้ดีจนเหมือนเป็นไม้พื้นเมืองของไทย (พิศิษฐ์, 2534; วิภาดา, 2538)

ว่านสี่ทิศชนิดดอกเล็กจากประเทศบราซิล มีความทนทานต่อโรคและแมลง ไม่ต้องการการดูแลรักษามากนัก สามารถเจริญเติบโตและให้ดอกทุกปี พันธุ์ที่ปลูกเลี้ยงกันทั่วไปโดยเฉพาะในแถบภาคเหนือของประเทศไทยมีสีของดอก 4 สี คือ ขาวขีดแดง ส้ม ชมพู และแดง แต่ทั้งนี้การใช้ประโยชน์ของว่านสี่ทิศดังกล่าวยังจำกัดอยู่เพียงการใช้เป็นไม้ประดับสนาม และไม้ประดับกระถาง ยังไม่นิยมใช้เป็นไม้ตัดดอก (สุชาดา และอรดี, 2540)

สำหรับว่านสี่ทิศลูกผสมดอกใหญ่จากต่างประเทศปลูกเลี้ยงเพื่อเป็นไม้กระถางและเป็นไม้ตัดดอกการค้าบ้างแล้ว และมีแนวโน้มความต้องการมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการผลิตลูกผสมระหว่างว่านสี่ทิศต่างประเทศกับว่านสี่ทิศพื้นบ้านดอกเล็กได้ลูกผสมที่มีลักษณะสวยงาม ขนาดของดอก ช่อดอกไม่ใหญ่จนเกินไป และเจริญเติบโตได้ดีในสภาพพื้นราบของประเทศ (ดวงทิพย์, 2539; วิภาดา, 2538)

ในตลาดโลก มีว่านสี่ทิศเป็นไม้ตัดดอกประเภทหัว อยู่ใน 10 อันดับยอดนิยมเสมอมา และแนวโน้มของความนิยมยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจนถึงปัจจุบัน และได้มีการผลิตว่านสี่ทิศลูกผสมพันธุ์ใหม่ๆ ออกมาสู่ตลาดอย่างต่อเนื่องมากกว่า 300 พันธุ์ (Okubu, 1993) ปัจจุบันกลุ่มผู้ปลูกเลี้ยงว่านสี่ทิศในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทำให้มีความต้องการว่านสี่ทิศพันธุ์ใหม่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย มีการนำเข้าหัวพันธุ์ว่านสี่ทิศพันธุ์ลูกผสมจากต่างประเทศเป็นปริมาณมากเพื่อนำมาปลูกเลี้ยงเป็นการค้า ทำให้สูญเสียเงินตราออกนอกประเทศมาก (วัฒนาวดี, 2542)

จากความสำคัญในเชิงการค้าดังกล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเทคโนโลยีการผลิตว่านสี่ทิศในเชิงการค้า และเนื่องจากการขยายพันธุ์ว่านสี่ทิศเพื่อให้ได้หัวขนาดใหญ่ ต้องใช้เวลานาน การวิจัยนี้มุ่งศึกษาระดับธาตุอาหารที่เหมาะสมในการผลิตหัวพันธุ์ว่านสี่ทิศขนาดใหญ่ในระยะเวลารวดเร็ว